

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Херсонський інститут

Кафедра менеджменту та економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Херсонського інституту
ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

Петричук С.І.
«29» серпня 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри
менеджменту та економіки
Протокол №1 від «29» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри Жук І.І.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична економія

Спеціальність

073 Менеджмент

Освітній рівень

Перший (бакалаврський)

Освітня програма

Менеджмент

Херсон ПрАТ «ВНЗ «МАУП» 2024 р.

Розробник (-и) силябусу навчальної дисципліни:

Мазур Юлія Володимирівна, к.е.н., доц.

Викладач:

Мазур Юлія Володимирівна, к.е.н., доц.

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фундаментальних дисциплін

Протокол від 27.08.2024 № 1

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва дисципліни	<i>Політична економія</i>
Шифр і назва спеціальності	<i>073 Менеджмент</i>
Рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський)</i>
Статус дисципліни	<i>обов'язкова</i>
Кількість кредитів і годин	<i>4 кредити/120 год. Лекції: 34 год.; Семінарські, практичні заняття: 18 год.; Самостійна робота: 68 год.</i>
Терміни вивчення дисципліни	<i>2 семестр</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
Вид підсумкового контролю	<i>іспит</i>
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація. Комунікація.

П.І.Б. викладача	Мазур Юлія Володимирівна
Науковий ступінь	Кандидат економічних наук
Вчене звання	Доцент
Дисципліни, які викладає НПП	Політична економія, Історія менеджменту, Менеджмент, Вступ до спеціальності «Менеджмент»
Напрями наукових досліджень	Економіка, менеджмент
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	https://scholar.google.com.ua/citations?user=yn7_WcIAAAAJ https://orcid.org/0000-0002-4728-4640 Scopus Author ID: 57671173300
Контактна інформація викладача	
Е-mail:	Yuliiamazur@ukr.net
Контактний телефон	050 623 85 12
Телефон кафедри	096 774 24 53
Портфоліо викладача на сайті Інституту	https://ks.maup.com.ua/zagalna-informacija/kafedry/menedzhmentu-organizacij/sklad-kafedry

1. Коротка анотація до дисципліни.

Політична економія є дисципліною з якої студенти починають вивчати економічну науку. Практика реформування економіки, здійснення переходу до ринкових зв'язків і відносин, забезпечення інтеграції економіки в систему світового господарства ставлять високі вимоги до економічних знань учасників цього процесу.

Ця дисципліна є базовим курсом для всієї системи вищої освіти, теоретичною основою сукупності знань та умінь, що формують відповідний рівень загального світогляду студента. Вивчення економічної теорії допомагає зрозуміти, як функціонує економічна система, у якій щоденно знаходиться людина, сприяє вибору правильного економічного рішення.

2. Мета та завдання дисципліни.

Метою дисципліни «Політичної економії» є комплексне вивчення економічних відносин як форми суспільного виробництва, пізнання основ економічного життя суспільства у взаємозв'язку з потребами та інтересами людей, вивчення проблем ефективного використання суспільством обмежених виробничих ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів щодо задоволення людських потреб, які невпинно зростають.

3. Формат курсу. Очний (offline) та/або дистанційний (online).

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності).
Мають відповідати освітній програмі спеціальності.

Освітніми компетентностями Політичної економії є такі:

Інтегральна компетентність.

ІК1: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. У сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук

Загальні компетентності.

ЗК3: Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК5: Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК14: Здатність працювати у міжнародному контексті.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

Результати навчання.

РН2: Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

РН5: Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

РН11: Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

РН16: Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

5. Статус дисципліни: обов'язкова загальної підготовки.

6. Пререквізити Засвоєння дисципліни базується на знаннях здобувачів, набутих при вивченні таких дисциплін як «Філософія», «Вступ до спеціальності «Менеджмент». Вивчення дисципліни створює базу для розуміння таких дисциплін як «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економіка підприємства» тощо.

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання - /обладнання-програми та сервіси для перевірки оригінальності текстів (Plagiat, Antiplagiat, Unicheck).

8. Політика курсу - Передбачає роботу в команді.

- Клімат в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної самоіронії.

- Виконання завдань у встановлений термін.

- Відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної

підготовки та консультацій викладача.

- Дотримання академічної доброчесності.
- Презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

9. Зміст дисципліни: Курс складається з п'яти змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської/практичної частин:

- **Змістовий модуль 1** «Загальні засади економічного розвитку суспільства і основи» (лекційні теми 1-7, семінарські теми 3, 6, 7);
- **Змістовий модуль 2** «Ринкова економіка: структура і механізм функціонування» (лекційна тема 8, 9, 10, 11, семінарські теми 9-10);
- **Змістовий модуль 3** «Мікроекономіка. Основи підприємництва» (лекційна тема 11-19, семінарські теми 16, 19);
- **Змістовий модуль 4** «Функціонування національної економіки та економічне зростання» (лекційна тема 20-27, семінарські теми 21, 24, 25);
- **Змістовий модуль 5** «Теоретичні основи світового господарства» (лекційна тема 28-30, семінарські теми 29).

10. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації**.

При викладанні **лекційного матеріалу** передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-дискусії, лекції-аналіз конкретної ситуації.

Лекція-дискусія - метод групового обговорення проблеми з метою з'ясування істини шляхом зіставлення різних думок, способ організації спільної діяльності з метою інтенсифікації процесу ухвалення рішення в групі.

Лекція-аналіз конкретної ситуації нагадує лекцію-дискусію: на обговорення викладач виносить не питання, а конкретну ситуацію (т. зв. мікроситуації, які демонструються аудиторії усно або у вигляді відео-запису тощо). Викладач активізує діалог за допомогою спеціально спрямованих запитань, підказок, зіставленням різних поглядів, а іноді й їх зіткненням.

Семінарські/практичні заняття присвячуються виконанню кейсів, розгляду конкретних ситуацій, роботі в командах (малих групах) з презентацією результатів (у тому числі із застосуванням рольових ігор з демонстрацією набутих навичок).

Студенти працюють з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (див. *рекомендовану літературу*), під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально, моделюють поведінку у конкретних професійних ситуаціях. Програмою курсу передбачено такі проекти:

- виступ за темою індивідуального завдання-кейса у формі презентації.
- виступ-інформування за темами семінарських занять;
- семінар з індивідуальною та груповою роботою;
- семінар у формі дебатів.

11. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	7	7	4	4	3	3	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	2	2	1	1	1	1	3	3	1	1
Робота на семінарському занятті	10	2	20	1	10	1	10	3	30	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25		25		25		25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-		-		-	
Разом	-		59		50		44		67		44
Максимальна кількість балів:		264									
273:100=2,64. Студент набрав Х балів; Розрахунок: Х:2,64 = загальна кількість балів.											

12. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання (кількість, зміст завдання тощо визначає викладач).

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та стилю оформлення – 2 бали

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5 балів.

13. **Форми проведення поточного, рубіжного (модульного) контролю та критерії оцінювання.**

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських заняттях у формі: семінарів-круглих столів та семінарів з індивідуальною роботою. Під час поточного контролю оцінюються такі компоненти:

- повнота відповіді – 3 бали;
- аналіз різних точок зору, джерел літератури, підходів до вивчення проблеми (питання) – 5 балів;
- вільне володіння інформацією, відповіді на додаткові запитання – 2 бали.

Максимальна кількість балів - 10 балів.

Рубіжний (модульний) контроль відбувається в кінці вивчення блоків

змістових модулів і здійснюється у вигляді виконання індивідуальних завдань-кейсів у формі презентації за тематикою самостійного вивчення матеріалу відповідного змістового модуля (5 хв. зі слайдами). Тематика завдань вибирається аспірантом у прив'язці до теми наукового дослідження і в кінцевому випадку має слугувати розширенню знань, навиків та можливостей, необхідних для написання дисертації. Під час рубіжного (модульного) контролю оцінюються такі компоненти:

- слайди до презентації – 5 балів
- повнота розкриття теми, висвітлення сучасної проблематики, аналіз різних концепцій, підходів, ідей – 10 балів
- якість оформлення бібліографічних даних, науковий стиль – 5 балів
- самостійність та креативність – 5 балів

Максимальна кількість балів - 25 балів. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Іспит. Студенти готують текст наукового проекту та усну мультимедійну презентацію. Тематика проектів має відображати проблематику досліджень.

14. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю

1. Предмет політекономії: концептуальні підходи
2. Зародження та основні етапи розвитку політичної економії
3. Сучасні економічні теорії: загальна характеристика
4. Методологія економічних досліджень
5. Економічні категорії та закони, їх класифікація
6. Економічні потреби, їх сутність і класифікація. Закон зростання потреб.
7. Основні фактор (ресурси) виробництва, їх характеристика
8. Крива виробничих можливостей. Закон зростання альтернативних витрат
9. Економічна система: її сутність і структурні елементи
10. Відносини та форми власності в трансформаційній економіці України
11. Форми організації суспільного виробництва
12. Товарне виробництво: суть, умови виникнення, основні ознаки, види
13. Товар та його властивості. Вартість (цінність) товару: альтернативні теорії
14. Гроші, їх суть і функції. Закон грошового обігу
15. Об'єктивні умови формування і розвитку ринку.
16. Сутність ринку, його структура та критерії розмежування
17. Особливості становлення ринкових відносин в Україні
18. Механізм саморегулювання ринкової економіки.
19. Попит. Закон попиту. Детермінанти попиту
20. Пропозиція та чинники, що на неї впливають. Закон пропозиції
21. Види цінової еластичності попиту, їх практичне значення та графічне вираження
22. Діалектична взаємодія попиту і пропозиції. Ціна ринкової рівноваги
23. Конкуренція та її роль у функціонуванні ринкової економіки
24. Закон конкуренції: економічна основа та механізм
25. Монополія та конкуренція. Антимонопольний закон України.
26. Інфраструктура ринку: основні риси та елементи
27. Фондова біржа: зміст, види, функції

28. Біржа праці: суть і функції. Служба зайнятості в Україні.
29. Мікроекономічний рівень господарювання та його основні суб'єкти
30. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки: зміст, види й основні ознаки
31. Капітал як матеріальна основа підприємницької діяльності. Кругообіг і оборот капіталу
32. Фізичне і моральне зношення основного капіталу. Амортизація
33. Підприємництво: зміст, риси, об'єкти та суб'єкти
34. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в Україні
35. Організаційні форми сучасного підприємства.
36. Капітал і праця. Трудові відносини у сучасній економічній системі
37. Вартість робочої сили: дискусійні аспекти
38. Заробітна плата: сутність, форми, системи
39. Номінальна та реальна заробітна плата, її динаміка
40. Витрати виробництва: підходи до їх визначення
41. Граничні витрати. Закон спадної віддачі
42. Собівартість продукції: структура, види, функції
43. Доходи і прибуток фірми: сутність, види
44. Ринкова ціна: зміст, структура, функції. Чинники, впливають на ціну
45. Види цін, їх класифікація в ринковій економіці
46. Акціонерне товариство (корпорація): сутність, види
47. Акціонерний капітал. Прибуток корпорації та його розподіл
48. Акції і облігації, їх роль у функціонуванні корпорацій. Курс акцій. Дивіденди
49. Проблеми та шляхи формування акціонерних товариств в Україні
50. Аграрні відносини та власність у сільському господарстві
51. Економічна природа земельної ренти. Форми ренти. Ціна землі.
52. Диференційна рента: причини виникнення і механізм утворення
53. Проведення земельної реформи в Україні, її результати
54. Макроекономічні проблеми в сучасній макроекономічній теорії
55. Відтворювальна модель кругообігу за потоками доходів і витрат
56. Валовий внутрішній продукт (ВВП): його суть і відтворювальна структура
57. Методи розрахунку валового внутрішнього продукту. Номінальний та реальний ВВП.
58. Економічне н: основні чинники, типи, показники
59. Причини циклічного розвитку економіки. Фази класичного ділового циклу.
60. Теорія циклів М.Кондратьєва та її значення
61. Ринок праці як регулятор зайнятості. Неповна зайнятість
62. Проблеми зайнятості та відтворення робочої сили в Україні
63. Безробіття: причини виникнення та види, соціально-економічні наслідки. Закон Оукена.
64. Необхідність, основні методи та напрямки державного регулювання економіки
65. Фінанси: сутність, структура, функції. Фінансова система України
66. Державний бюджет: структура доходів і видатків. Бюджетна політика Уряду України
67. Держбюджетний дефіцит і державний борг: причини виникнення і джерела покриття
68. Види податків. Крива Лаффера та визначення межі оподаткування

69. Теорія монетаризму та засоби проведення монетарної політики в Україні
70. Джерела, форми та види кредиту. Кредитна система України
71. Банківська система: зміст, рівні, функції
72. Проблеми й особливості формування банківської системи в Україні
73. Інфляція: зміст і причини виникнення. Динаміка інфляційного процесу в Україні
74. Соціально-економічні наслідки інфляції. Крива Філіпса.
75. Сукупні доходи населення, їх види та джерела формування. Рівень життя і його показники.
76. Нерівність доходів і проблема бідності Крива Лоренца.
77. Соціальна політика держави. Соціальні гарантії
78. Глобалізація як тенденція соціально-економічного розвитку
79. Світове господарство: зміст, об'єктивні передумови виникнення та етапи розвитку
80. Міжнародний поділ праці і спеціалізація. Теорія порівняльних переваг
81. Передумови та фактори входження економіки України у світове господарство.
82. Міжнародна торгівля: її види і структура
83. Міжнародна міграція трудових ресурсів
84. Вивіз капіталу і міжнародна інвестиційна діяльність
85. Міжнародна валютно-фінансова система, етапи її розвитку
86. Причини виникнення та суть глобальних проблем сучасності
87. Екологічна криза та форми її прояву.
88. Міжнародне співробітництво в розв'язанні глобальних проблем.
89. Показники рівня економічного розвитку країни
90. Стан і перспективи розвитку економіки України.

15. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

16. Рекомендовані джерела (література):

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія: Навчальний посібник / За ред. д.е.н., проф. Г. І. Башнянина і к.е.н., доц. Є. С. Шевчука. – 4-те вид., переробл. і виправлене – Львів: «Магнолія 2006», 2017. – 280 с
2. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 684 с.
3. Бріль М.С., Кліменко О.М., Лісна І.Ф. Політична економія : навчальний

- посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 280 с.
4. Горлач М.І., Соколов М.О., Кримов М.І., Лисенко С.Ф. Економічна теорія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 532 с.
 5. Довгаль О.В. Політична економія : курс лекцій. Миколаїв, 2017. 115 с.
 6. Економічна теорія: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 608 с.
 7. Економічна теорія: Політекономія: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. 9-те вид., перероблене і доповнене. К.: Знання, 2015. 710 с.
 8. Економічна теорія: підручник / під заг. ред. В. П. Якобчук. Житомир. нац. агрокол. ун-т. Київ: Ліра-К. 2020. 450 с.
 9. Економічна теорія: посібник / За заг. ред. В.І. Сідорова, Є.М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
 10. Економічна теорія : навч. посібник / ред. С. І. Архієреєв. Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. інт». Харків : Іванченко І. С. 2020. 230 с.
 11. Ємець О.І., Репела Н.П., Татунчак Я.І. Політична економія: навчальний посібник / за науковою ред. к.е.н., доц. О.І. Ємець. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М. м. Івано-Франківськ. 2017. 328 с
 12. Касьяненко Л. М. Економічна теорія : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 224 с.
 13. Круша П.В., Депутат В.І., Тульчинської С.О. Основи Білецька Л.В., Білецький О.В. , Савич В.І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 684 с.
 14. Кулішов В.В. Економічний довідник підприємця : навч. посіб. Львів : "Магнолія 2006", 2019. 162 с.
 15. Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Політекономія : навч. посіб. Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. 456 с.
 16. Основи економічної теорії / за заг. Ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинської / Навчальний посібник. – К. : Каравелла, 2016. – 448 с.
 17. Політекономія: навч. посібн. / Г.Г. Старостенко, Н.В. Мірко – Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015 – 450 с.
 17. Помінова І. І. Політична економія: навч.-метод. Посібник / І. І. Помінова. – Х.: MONOGRAF, 2016. – 268 с.
 18. Семененко В.М. Економічна теорія. Політекономія : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2019. 426 с.
 19. Фінансово-економічна грамотність: підручник: [у двох частинах] – Ч. 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за редакцією д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О.В. Димченко. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2017. –1024с.;
 20. Фінансово-економічна грамотність: підручник: [у двох частинах] – Ч. 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки / за редакцією доктора економічних наук, професора О.Б. Жихор. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 440с.
 21. Шевченко Л.С. , Гриценко О.А., Марченко О.С. Економічна теорія : навч. посіб. Харків : Право, 2016. 268 с.

www.kmu.gov.ua

www.kr.ukrstat.gov.ua/

<https://uk.wikipedia.org/wiki>

zakon.rada.gov.ua/laws/show

<https://www.lisportal.org.ua/postanovy-kabinetu-ministriv/>

<https://minjust.gov.ua/>

17. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «Політична економія»

Разом: 120 год., з них 34 год. – лекції, 18 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 68 год.,

Кількість балів за семестр	264 бали										
Модулі	Змістовий модуль I							Змістовий модуль II			
Назва модуля	Загальні засади економічного розвитку суспільства							Ринкова економіка, структура і механізм функціонування			
Лекції	1 (1 бал)	2 (1 бал)	3 (1 бал)	4 (16)	5 (1 бал)	6	7	8(1 бал)	9 (16)	10 (16)	11 (16)
Теми лекцій	Предмет політичної економії	Економічні потреби, економічні інтереси	Процес суспільного виробництва та його фактори	Економічні системи суспільства	Відносини власності в економічній системі	Форми організації суспільного виробництва	Гроші та грошові системи	Ринкове господарство, його структура та функції	Економічний механізм функціонування ринку	Конкуренція і монополія в ринковій економіці	Інфраструктура ринку
Семінарські і практичні	-	-	+			+	-	-	+		-
Теми семінарських занять	Предмет політичної економії	Економічні потреби та економічні інтереси	Процес суспільного виробництва та його фактори	Економічні системи суспільства	Економічні системи суспільства	Форми організації суспільного виробництва	Гроші та грошові сист	Ринкове господарство, його структура та функції	Економічний механізм функціонування ринку	Конкуренція і монополія в ринковій економіці	Інфраструктура ринку
Самостійна робота	1 (5 балів)							2 (5 балів)			
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1,2 (25 балів)										
ІНДЗ	1 (30 балів) -										
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 2,64										